

Ynglefugle på strandenge i Roskilde Fjord 1994

Udarbejdet af Lars Rudfeld
for Ornis Consult

Autoriseret udgave.

Ynglefugle på fem udvalgte strandengsområder.

På fem strandengslokaliteter i den sydlige del af Roskilde Fjord, beliggende i Roskilde Amt, blev i 1994 foretaget optællinger af ynglebestande af vadefugle og gul vipstjert.

Undersøgelsen er så vidt muligt foretaget med samme afgrænsning af områder og med samme metoder (dog bortset fra antal besøg) som tidligere optællinger (1987 og 1991-93).

Optællingerne er foretaget i perioden fra 29. maj til 17. juni 1993. Der er i 1994 kun foretaget en optælling pr. område. Ved tidligere tællinger er i de fleste tilfælde foretaget flere besøg på de enkelte lokaliteter. Ved en vurdering af dette års tal og sammenligninger med tidligere år, skal der tages forbehold for dette.

Det er skønnet, at græsningstrykket i 1994 for alle områder er stort set uændret i forhold til 1993. Græsningstrykket har dermed været stort set uændret siden 1991.

I rapporten for 1991 er nøje angivet græsningstrykket på de enkelte strandenge.

Resultater.

Tabel 1. Antal ynglepar af vadefugle og gul vipstjert på fem strandengsområder i Roskilde Fjord 1994 med angivelse af områdernes areal (ha), beregnet bestandtæthed (i par/km²), optæller og optællingsdato.

Område	Bolund	Bog næs	Tugholt	Sønderø	Bløden	Ialt/gnsn
Areal (ha)	12	136	19	9,5	27,5	204
Tæthed: Vadefugle	17	26	37	42	36	77
G. vipstjert	17	0	16	11	7	25
Datoer for optælling	5/6	17/6	29/5	5/6	5/6	-
Optæller ¹⁾	ESJ	EMJ	LR	ESJ	ESJ	
Arter:						
Strandskade	1	20	2	1	1	25
Vibe	0	5	2	0	5	12
Stor præstekrave	1	2	0	2	2	7
Rødben	0	8	3	1	2	14
Klyde	0	1	0	0	0	1
Gul vipstjert	2	0	3	1	2	8

1) Optællere: ESJ=Erik S. Jensen; EMJ=Erik M. Jacobsen; LR=Lars Rudfeld.

Gennemgang af de enkelte lokaliteter

Bolund (12 ha).

Igen i 1994 blev fundet ynglende vadefugle på Bolund: strandskade og stor præstekrave ynglede med hver ét par. I 1992 fandtes ingen ynglende vadefugle på Bolund, i 1993 ynglede vibe og stor præstekrave med hver 2 par. Dermed kan tætheden af ynglende vadefugle i 1994 beregnes til 17 par/km², hvilket er væsentligt lavere end i 1993 (33 par/km²).

I 1994 ynglede 2 par gul vipstjert, d.v.s. det samme som i 1993, mere end i 1992 (1 ynglepar) og væsentligt mindre end ved tidligere tællinger (5 par).

Bløden (27,5 ha).

På Bløden er tætheden af ynglende vadefugle i 1994 beregnet til 36 par/km², hvilket er på linie med 1993 (40 par/km²) og væsentligt over niveauet i 1992 (18 par/km²). I Lighed med tidligere år er viben den hyppigste ynglende vadefugl med 5 ynglepar i 1994. Dette er på linie med 1993 (6 par) og stort set en fordobling i forhold til 1992 (3 par).

Vadefuglene på Bløden er langt overvejende tilknyttet den sydlige del af området. Vibe og rødben er udelukkende knyttet til de sydligste, brede strandenge og stor præstekrave til strandbredden i tilknytning hertil.

Desuden ynglede i 1994 2 par gul vipstjert, hvilket er på linie med 1992 og 1993.

Bognæs (136 ha).

Bognæs blev optalt 17. juni. Dette er sent med henblik på en vurdering af antallet af ynglepar, hvorfor tallene bør tages med et stort forbehold.

På optællingen blev observeret Vibe: 5 territoriehævdende/ængsteligt kaldende fugle ("tæk") + ca. 150 fugle; Rødben 17 "tæk" + 9 fugle; Stor Præstekrave: 3 fugle; Klyde: 2 "tæk"; Strandskade: 43 fugle. De i tabel 1 anførte ynglepar er forsigtige skøn baseret på disse iagttagelser.

Den anførte yngletæthed af vadefugle i 1994 (26 par/km²) er selvsagt behæftet med stor usikkerhed, men antyder umiddelbart en tilbagegang i forhold til 1992 og 1993. Tilbagegangen skyldes imidlertid primært en stor nedgang i antallet af viber, og netop denne art er utvivlsomt overset på grund af det sene optællingstidspunkt.

Der blev ikke ved besøget konstateret græsning på strandengene omkring Vesterskoven.

Tugholt (19 ha).

I 1994 ynglede 3 arter af vadefugle på Tugholt: strandskade og vibe med hver 2 par og rødben med 3 par. Desuden ynglede gul vipstjert med 3 par, hvilket er på linie med 1992 og 1993.

En gennemsnitlig yngletæthed af vadefugle på 37 par/km² er helt på linie med 1991 og 1992, men væsentligt under 1993 (97 par/km²), der var et usædvanligt godt år.

Sønderø (9,5 ha).

Yngletætheden for vadefugle i 1994 på Sønderø er beregnet til 42 par/km², hvilket er en markant nedgang i forhold til 1992 og 1993. Det er især vibe og stor præstekrave, der er forsvundet eller gået tilbage i antal. Ligeledes er 1 ynglepar af gul vipstjert i 1994 det laveste i perioden 1992-94.

Sammenfattende bemærkninger.

Antallet af optalte vadefuglepar og par af gul vipstjert ligger samlet set langt under niveauet for 1993, som især for Sønderø og Tugholt var et godt yngleår. Sønderø er således nede på et mere "normalt" niveau for bestandstæthed, sammenlignet med de øvrige lokaliteter. De mange optællinger spredt ud over ynglesæsonen på de enkelte lokaliteter i 1993 kan dog have givet grundlag for registrering af flere ynglepar end et enkelt besøg som i 1994.

Grundet de store forskydninger mellem strandengenes (og holmenes) tæthed i ynglepar, som er konstateret de andre år, samt det forhold, at materialet fra især Bognæs er behæftet med usikkerheder, er det vanskeligt at vurdere årsager til den formodede tilbagegang for vadefuglene.

Fra observatøren på Sønderø meldes - ligesom på Bolund - om kraftig færdsel med løse hunde, hvilket dog må formodes at have været en påvirkningsfaktor også i de foregående år.

Klyderne på Tugholt i 1993 var tilsyneladende en engangsforeteelse, hvilket formentlig kan skyldes høj grad af prædation fra ræve m.v. på strandengene op til Boserup Skov.